

Tájékoztató a jövedelem és a vagyon adóztatásáról szóló OECD Modellegyezmény és Kommentár 2025. évi módosításáról

2025 novemberében az OECD közzétette a jövedelem és a vagyon adóztatásáról szóló Modellegyezmény és az ahhoz kapcsolódó Kommentár átfogó módosítását.

A Modellegyezményben bekövetkezett változások alapul szolgálhatnak Magyarország további, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezményeinek tárgyalásához, míg a Kommentár a már megkötött egyezményekhez nyújt értelmezési alapot. Magyarország OECD tagságából következően a kettős adóztatás elkerüléséről szóló kétoldalú egyezményei értelmezése során az OECD Modellegyezmény legfrissebb Kommentárja tekintendő irányadónak. Ennek megfelelően a jelen tájékoztatóban bemutatott, a Kommentár pontosításain alapuló értelmezés a dinamikus értelmezési elvnek megfelelően Magyarország valamennyi hatályos és alkalmazandó, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezménye értelmezése során irányadó, függetlenül attól, hogy az adott egyezményt a Kommentár módosítását megelőzően kötötték.

A 2025. évi módosítás döntően a Kommentárt érinti, a Modellegyezmény szövege kizárólag a 25. cikk egy új (6) bekezdésével egészült ki, továbbá az 5. cikkhez egy alternatív rendelkezés került beiktatásra a természeti erőforrásokhoz kapcsolódó tevékenységek adóztatására.

A módosítás által érintett főbb területek a következők: a határokon átnyúló távmunka telephely-vonatkozásai, a természeti erőforrások feltárásához és kitermeléséhez kapcsolódó tevékenységek adóztatása, a kapcsolt vállalkozások nyereségkiigazítása és a belföldi kamatlevonás-korlátozási szabályok viszonya, az első pillér B összegének vitarendezési vonatkozásai, a kölcsönös egyeztető eljárás és a GATS közötti viszony rendezése, valamint az adóügyi információcsere Kommentárjának pontosítása.

Határokon átnyúló távmunka és telephely-keletkezés

Az 5. cikkhez fűzött Kommentár kiegészült a határokon átnyúló távmunkával kapcsolatos telephely-keletkezési kérdések részletes magyarázatával (44.1–44.21. bekezdések). Ezek a bekezdések a korábbi, home office-ra vonatkozó szövegrészeket váltják fel. A Modellegyezmény szövege ezen a ponton változatlan, kizárólag a Kommentár módosult.

A kiegészített Kommentár egy kétlépcsős elemzési folyamatot vezet be. Elsőként vizsgálni kell, hogy az érintett magánszemély adott helyről (otthon, második lakás, nyaralóingatlan, barát vagy rokon lakása stb.) végzett munkája bármely tizenkét hónapos időszakban a teljes munkaidejének eléri-e az 50%-át. Ha az 50%-os küszöb teljesül, második lépésként azt kell megállapítani, hogy van-e üzleti, kereskedelmi indok a magánszemély másik állambeli jelenlétére.

Az 50%-os küszöb megállapítása során az eset valamennyi körülményét és a magánszemély tényleges magatartását kell figyelembe venni, a szerződéses rendelkezések és a belső vállalati szabályzatok csak annyiban irányadók, amennyiben megfelelnek a tényleges gyakorlatnak. A több éven át visszatérő mintázatok szintén befolyásolhatják az állandóság megítélését. Ha a magánszemély az adott helyen a teljes munkaidejének kevesebb mint 50%-ában dolgozik az

adott évben kezdődő vagy végződő bármely tizenkét hónapos időszakban, akkor az adott hely jellemzően nem minősül a vállalkozás üzleti helyének, következésképpen nem keletkezik telephely.

Ha a magánszemély az adott helyen a teljes munkaidejének legalább 50%-ában dolgozik, akkor annak megítéléséhez, hogy az adott hely a vállalkozás állandó üzleti helyének minősül-e, a tényállás részletes vizsgálata szükséges. Kiemelt szempont, hogy fennáll-e bármely üzleti, kereskedelmi indok a magánszemély másik állambeli jelenlétére, azaz az ott-tartózkodás ténylegesen elősegíti-e a vállalkozás üzleti tevékenységének folytatását. Ilyen indoknak minősülhet például az ügyfelekkel, beszállítókkal vagy más üzleti partnerekkel való rendszeres fizikai kapcsolat, a valós idejű szolgáltatásnyújtás az adott állambeli időzónához igazodva, vagy speciális helyi szakértelemhez való hozzáférés. Nem minősül üzleti, kereskedelmi indoknak, ha az érintett állambeli munkavégzés elsődleges célja kizárólag az, hogy a munkavállaló számára rugalmasabb munkavégzést biztosítsanak, a munkaerő-megtartást javítsák vagy az irodabérleti költségeket csökkentsék. Az ügyfelek, beszállítók ugyanazon állambeli jelenléte, illetve az eltérő időzóna önmagában szintén nem alapozza meg az üzleti, kereskedelmi indok fennállását.

Amennyiben van üzleti, kereskedelmi indok, és a többi feltétel is teljesül, az érintett hely a vállalkozás üzleti helyének minősül, és telephely keletkezik. Ha üzleti, kereskedelmi indok nem állapítható meg, az általában a telephely fennállása ellen szól, de nem zárja ki, hogy egyéb tények és körülmények alapján mégis telephely jöjjön létre.

Eltérő megítélés alá esik az az eset, amikor a magánszemély a vállalkozás üzleti tevékenységét egyedüli vagy elsődleges személyként végzi; ilyenkor az otthoni iroda a vállalkozás üzleti helyének minősül.

A Kommentár öt illusztratív példával (A–E) szemlélteti az elvek gyakorlati alkalmazását.

Az „A” példa szerint egy munkavállaló, aki három hónapig dolgozik távmunkában másik államból személyes okokból, nem keletkeztet telephelyet, mivel az állandóság követelménye nem teljesül, tekintettel arra, hogy a hely nem rendelkezik a szükséges időbeli állandósággal.

A „B” példa egy heti egy-két napot otthonról dolgozó munkavállalót mutat be, aki éves szinten munkaidejének mintegy 30%-ában dolgozik otthon. Ebben az esetben – tekintettel arra, hogy az 50%-os küszöb alatt marad – főszabály szerint nem keletkezik telephely.

A „C” példa ezzel szemben egy olyan munkavállalót ír le, aki idejének 80%-ában dolgozik egy másik állambeli otthonából, és rendszeresen találkozik az adott országban lévő ügyfelekkel. Tekintettel az 50%-s szabály meghaladására és az üzleti, kereskedelmi indok fennállására, telephely keletkezik.

A „D” példa szerint egy regionális szerepkörű munkavállaló 60%-ban dolgozik otthonról, de az adott országbeli ügyfelet negyedévente csupán egyetlen napig látogatja meg. Ez a kérdés már összetettebb, de az alkalmoszerű és mellékes jellegű fizikai interakció nem alapozza meg az üzleti, kereskedelmi indok fennállását, következésképpen nem keletkezik telephely.

Végül az „E” példa egy szinte kizárólag otthonról dolgozó munkavállalót mutat be, akinek az otthoni munkavégzése az eltérő időzónában lévő ügyfelei valós idejű kiszolgálását biztosítja. Ennél a példánál mind az 50% feletti idő, mind az üzleti, kereskedelmi indok fennáll, tehát telephely keletkezik.

Természeti erőforrások adóztatása – alternatív rendelkezés

A Kommentár kiegészült egy új, opcionális, önálló alternatív rendelkezéssel a természeti erőforrások feltárásához és kitermeléséhez kapcsolódó tevékenységek adóztatására vonatkozóan. Az új rendelkezés a Modellegyezmény normaszövegéhez képest alacsonyabb telephely-küszöböt állapít meg; a forrásállam és a másik szerződő állam bilaterálisan állapodhat meg arról, hogy a releváns tevékenységek egy tizenkét hónapos időszakon belül összesen hány napot meghaladó időtartam esetén eredményeznek telephelyet.

Az államok dönthetnek úgy, hogy a rendelkezést kizárólag offshore tevékenységekre alkalmazzák, vagy úgy is, hogy annak hatályát mind az offshore, mind az onshore tevékenységekre kiterjesztik.

Az alternatív rendelkezés a forrásállam számára biztosítja az adóztatás jogát különösen az alábbi esetekben: az ingatlan vagyonból származó nyereségre, beleértve a természeti erőforrások feltárására és kitermelésére vonatkozó jogokat is; a kapcsolódó ingó vagyon (különösen a feltárást vagy kitermelést közvetlenül szolgáló eszközök) elidegenítéséből származó nyereségre, amennyiben az eszközök a forrásállamban lévő telephely üzleti vagyonához tartoznak; továbbá az olyan részvények és érdekeltségek elidegenítéséből származó nyereségre, amelyek az elidegenítést megelőző 365 nap bármely időpontjában értéküknek több mint 50%-a az előbbi vagyontárgyakból származik.

Egy további opcionális rendelkezés lehetővé teszi a forrásállam számára, hogy a releváns tevékenységekhez kapcsolódó munkaviszonyból származó jövedelmet akkor is megadóztassa, ha a munkáltatónak nincs telephelye a forrásállamban, feltéve, hogy az érintett munkavállaló jelenléte a releváns tevékenységek kapcsán egy, a felek által bilaterálisan meghatározott időtartamot meghalad egy tizenkét hónapos időszakon belül.

Tekintettel arra, hogy mindez a Modellegyezmény általános szabályaitól eltérő alternatív rendelkezés, a meglévő kétoldalú egyezményekbe történő beépítése bilaterális tárgyalást és egyezménymódosítást igényel.

Kapcsolt vállalkozások nyereségkiigazítása és a kamatlevonás-korlátozási szabályok

A 9. cikkhez fűzött Kommentár 1–6. bekezdései teljes egészében átalakultak, a kapcsolódó módosítások a 7. cikk és a 24. cikk Kommentárjára is kiterjednek. Az új magyarázat megerősíti, hogy a 9. cikk alapján végzett bármely nyereségkiigazításnak a szokásos piaci ár elvét kell követnie, összhangban az OECD Transzferár-irányelvekben foglaltakkal.

A Kommentár elismeri, hogy az államok eltérő megközelítéseket alkalmaznak annak megítélésére, hogy a csoporton belüli finanszírozás kölcsönnek vagy tőkejuttatásnak minősül-e. Egyes államok az OECD Transzferár-irányelvekben meghatározott pontos körülhatárolás módszertanát alkalmazzák annak eldöntésére, hogy a felek által kölcsönként jelölt ügylet

ténylegesen kölcsönnek vagy más típusú jogviszonynak tekintendő-e. Más államok elsősorban belső jogi alultőkésítési szabályaikra és egyéb kamatlevonás-korlátozó normáikra támaszkodnak. Mindkét megközelítés esetében közös, hogy a finanszírozási jogviszony jellegét először minősíteni kell, megelőzve a szokásos piaci ár elvén történő árazást.

A Kommentár hangsúlyozza, hogy a 9. cikk kizárólag a kapcsolt vállalkozások közötti ügyletekből származó nyereség allokációjára vonatkozik és nem rendezi azt a kérdést, hogy az egyes költségek – különösen a kamatkiadások – levonhatók-e az adóköteles jövedelem meghatározása során. A költségek levonhatóságának feltételei a belföldi jog körébe tartoznak, az egyezmény szempontjából pedig elsősorban a 24. cikk (4) bekezdése jelent korlátot. A 7. cikk Kommentárja az üzleti nyereség tekintetében ugyanezt az elvet rögzíti.

A korábbi Kommentár alapján a másik állam csak annyiban volt köteles megfelelő kiigazítást végrehajtani, amennyiben azt elvben és összecszerúságában is indokoltnak tartotta. A módosított magyarázat ezt úgy pontosítja, hogy a másik államnak a kiigazítást meg kell adnia, ha az elsődleges kiigazítást elvben indokoltnak tartja, de csak olyan összegben, amelyet a szokásos piaci feltételek melletti nyereségnek tekint. A kamatlevonás belföldi jogi alapon történő megtagadása önmagában nem keletkeztet megfelelő kiigazítási kötelezettséget a másik szerződő államban.

Első pillér – B összeg

Az OECD/G20 kétpilléres adócsomagjának Első pillére kapcsán eddig nemzetközi szinten egyedül a B összeg hozott eredményt. A B összeget az Inkluzív Keretrendszer tagjai a Transzferár-irányelvek IV. fejezetének mellékleteként fogadták el, kifejezetten a multinacionális csoportokon belüli alapvető marketing- és disztribúciós tevékenységek szokásos piaci árazásának egyszerűsítése érdekében. Az alapvető marketing- és disztribúciós tevékenységek árazásának egyszerűsített megállapítását az egyes államok választásuk szerint alkalmazhatják, Magyarország nem élt ezzel a lehetőséggel.

A Kommentár a 9. és 25. cikkhez fűzött magyarázatban hivatkozik a B összegre vonatkozó, a Transzferár-irányelvek IV. fejezetének mellékleteként elfogadott szövegre, és iránymutatást ad arra, hogy a kölcsönös egyeztető eljárásban és a választottbírói eljárásban az illetékes hatóságoknak ennek megfelelően kell eljárniuk, amennyiben ez releváns.

Azokban az ügyekben ugyanakkor, ahol az érintett joghatóságok valamelyike nem alkalmazza a B összeget, a Kommentár egyértelművé teszi, hogy a B összeg szerinti eredmény önmagában nem tekinthető a szokásos piaci ár elvével összhangban álló kimenetnek sem a 9. cikk, sem a 25. cikk alkalmazásában. Ezen esetekben továbbra is az OECD Transzferár-irányelvek általános szabályai az irányadók, és a B összeget nem alkalmazó joghatóságok teljes mozgástere valamennyi vitarendezési mechanizmusban fennmarad.

Kölcsönös egyeztető eljárás és a GATS-szal való viszony

A Modellegyezmény 25. cikkébe egy új (6) bekezdés került beiktatásra, amely a Modellegyezmény és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) keretében létrejött, a Szolgáltatások Kereskedelméről szóló Általános Egyezmény (a továbbiakban: GATS) közötti viszonyt rendez.

Az új (6) bekezdés két kérdést tisztáz. Egyrészt megszünteti azt a korábbi megkülönböztetést, amely a GATS alapján eltérően kezelte az 1995. január 1. előtt és azt követően kötött adóegyezményeket abból a szempontból, hogy a hatásköri vitát egyoldalúan vagy kizárólag mindkét fél egyetértésével lehetett-e a Szolgáltatáskereskedelmi Tanács elé vinni. Másrészt rögzíti, hogy egy intézkedés a GATS szempontjából akkor esik az adóegyezmény hatálya alá, ha az az egyezmény 24. cikkének hatálya alá is tartozna.

Az új rendelkezés szerint a szerződő államok megállapodnak abban, hogy a GATS 22. cikkének (3) bekezdésében hivatkozott, adóval összefüggő vitákat – függetlenül az adóegyezmény megkötésének időpontjától – elsődlegesen a Modellegyezmény 25. cikkében szabályozott kölcsönös egyeztető eljárás keretében rendezik. A Szolgáltatáskereskedelmi Tanács elé adóügyi nemzeti elbánással kapcsolatos vitát csak akkor lehet terjeszteni, ha ehhez mindkét szerződő állam kifejezetten hozzájárul.

Tekintettel arra, hogy a 25. cikk (6) bekezdése a Modellegyezmény szövegét módosítja, a meglévő kétoldalú egyezményekbe történő beépítése bilaterális tárgyalást és egyezménymódosítást igényel.

Adóügyi információcsere

A 26. cikk (2) bekezdéséhez fűzött Kommentár két ponton módosult. Egyrészt bevezeti a „közvetetten szerzett, nem adóalany-specifikus információ” fogalmát: ilyen információnak minősülnek a cserélt adóügyi információk alapján készített, anonimizált statisztikák és összefoglalók, amelyek harmadik féllel is közölhetők, feltéve, hogy az információ sem közvetlenül, sem közvetetten nem teszi azonosíthatóvá az érintett adóalanyt, és az érintett államok egymással egyeztetve megállapodnak a közlésről.

Másrészt tisztázásra került, hogy egy konkrét adóalanyra vonatkozóan kapott információk az információt kérő államban egy másik adóalany adóügyeinek vizsgálata során is felhasználhatók, anélkül, hogy erről külön értesíteni kellene az információt szolgáltató államot. Amennyiben az információt több adóalanyra vonatkozóan kapták, azt egy adott adóalannal csak olyan mértékben lehet közölni, amennyiben az az adott adóalany adóügyének kimenetelére érdemi hatással van.